

Poština
pavšalirana.

Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

Celoletna naročnina 50 — D
mesečna 4 — „
Inozemstvo celoletno 100 D.
Posamezne številke se računajo po 1 Din
Inserati se računajo: pol str. 350 D, manjši sorazmerno. — Pri malih oglaših beseda 25 p.

Kaj hočemo? Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!

Pred novo vlado.

Po volitvah je bilo danih z ozirom na izid volitev več možnosti za rešitev državne krize, ki mori državo že od njenega obstoja dalje.

Mogoče je bilo zlasti dvoje: Ali sporazum med radikali in med revizionisti, ki so sklenili v Zagrebu, da se bodo medsebojno podpirali, ali pa sporazum med radikali in demokracijo, ki bi zagotovila centralistom vlado z vojaško pomočjo.

Merodajni gospodje v Beogradu so se odločili za radikalsko-demokratsko zvezo in za nasilje. To se je zgodilo kljub pogajanjem med radikali in revizionisti v Zagrebu, ki bi bila omogočila sporazumno rešitev.

Radikalno-demokratska zveza se je pletla pa že pred pogajanji v Zagrebu. To dokazuje, da radikali niso prišli v Zagreb odkrito in po-

šteno, ampak zahrbtno. To je zvedel tudi Radić, in zato je zadnjo nedeljo govoril v Zagrebu tako ostro proti Beogradu kot je.

Imeli bomo torej vlado **velesrbskega bloka**, za katerega so se z vso verno zavzeli tudi **neodgovorni činitelji v državi**. Na dvor je silno slabo vplivala ona točka zagrebskega sporazuma, kjer so revizionisti zahtevali, naj bo nosilec banske časti v Zagrebu član kraljevskega doma. Kot hrvaški ban pa bi bil prišel v prvi vrsti v poštev — princ Gjorgje (Jurij).

Tak je položaj. Boj za avtonomijo bo torej še jako dolg in silno hud in težaven.

O vplivih neke sosedne države na rešitev sedanje krize pa ne moremo pisati zaradi pomanjkanja prostora.

O marsičem.

»Pravijo, da je stopil slovenski narod v odločilni boj za svoj obstanek« in drugi zopet, da se nahaja v krizi država. Prva trditev je gotovo izraz prenapetih živcev, druga pa zavestno, proračunano varanje, ki ima za cilj samo **dobičkalnost**.

Res je, da je povedal slovenski narod čisto jasno, da ne mara več dalje igrati vloge državnega sluga in da hoče biti država sam. To pa je samo znak, kako logično se je razvijala slovenska duševnost: ko je odbijal narod stoletja nemški naval in ga konečno tudi odbil, je čisto naravno občutil, da je prišel zanj dan, ko bo sam tudi govoril, ne pa samo poslušal. Tistim seveda, ki brž prileti z opazko, češ, pod Avstrijo ste ubogali, danes pa hočete igrati revolucionarje, tistim se da odgovoriti samo to-le: **So ljudje, ki so rojeni sužnji, ki jim suženjstva ne vzame iz krvi niti kra-**

ljeviski plašč: to so sužnji po poklicu. Včeraj so peli »Bog ohrani«, danes »bože pravde«, jutri bodo, če treba, spuščali »lintverne« v zrak na čast kitajskemu cesarju. In vse to v enakem prepričanju in z enakim navdušenjem. Jasno je torej, da ti ljudje ne razumejo slovenskega naroda, kakor ne mara slovenski narod slišati o njih.

Ne razumejo popolnoma slovenskega naroda tudi tisti, ki pravijo, da »gre sedaj za biti ali ne biti slovenskega naroda.« **Slovenski narod je tu, in bo tu ostal, dokler pač ne izgine, kakor so izginili in bodo izginili drugi narodi.** Seveda ti ljudje ne mislijo tega tako. Oni menijo, da če ne doseže danes slovenski narod tega, kar zahteva, da je potem konec z njim, da bo pač potem tlačanil do smrti. Kdor tako govori, razodeva, da ne pozna niti zgodovine niti slovenskega naroda. Kdaj pa je kak narod, če je prišel pod

nasilje močnejšega — topo prenašal svojo usodo do konca? Če bi bilo to res, potem ne bi bilo danes niti Srbije, niti Grške, niti Bolgarske — pa čemu naštevati? Slovenski narod se je boril proti močnejšim nasprotnikom, kot je belgrajska »porodica«, **pa ni podlegel!** In danes, ko ima proti sebi Pašića ter Pribičevića, danes naj mu biže zadnja ura? Zakaj? Samo in edino zato, ker imata oziroma ima ta gospod na svoji strani **trenotno moč!** Pravimo »trenotno«, kajti dejansko jo je že zdavnaj zgubil — če jo je namreč sploh kdaj imel! O ne — slovenski narod bo rastlel in se razvijal, bojeval in dobojeval svoj boj do zmage in ne bo poginil tako neslavno in neslano kot morebiti »Slovenski Narod«.

Pa pustimo to poglavje, kajti slovenski narod bi nam po pravici lahko zameril, če bi ga hoteli mi braniti — ko se zna on sam tako dobro, kakor je to že večkrat pokazal. Obrnimo se rajši k gospodi, ki ima pripravljene »lintverne« in palme za slučaj, če zagospoduje nad Slovenijo kak kitajski cesar.

Ta gospoda pravi, da je prišla »država« v krizo. Kaj se to pravi? To pomeni, da država lahko razpade. Zakaj pa naj bi ta kar naenkrat razpadla? Jasno, da samo zavoljo tega, ker hočejo v Sloveniji vladati Slovenci sami in zato niso dali dovolj glasov demokratom in samostojcem, da bi lahko še nadalje delali kupčije na račun države in vseh narodov v Jugoslaviji! Tako je torej ta stvar in kdor ne verjame, naj pogleda v belgrajske liste, ki pišejo po naročilu in brez naročila iz Ljubljane, da bodo neubogljive Slovence in Hrvate kar odsekali od države. Ubogi Slovenci in Hrvati!

Našo državo imenujejo tam zunaj »kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev« in so ji tam zunaj določili meje — nismo jih pa določili mi. In te meje bodo ostale tako dolgo neizpremenjene, dokler se bo to zdelo tistim gospodom, ki so meje naredili, — ali pa dokler ne

bomo mi imeli dovolj moči, da jih raztegnemo **proti severu in jugu.** Danes mi te moči nimamo, zato moramo biti prav lepo pri miru. Kajti če bi rekla danes n. pr. Srbija, da ji te meje ne ugajajo, ampak, da hoče druge, v katerih ne bo Slovencev in Hrvatov, bi odgovorili Angličani, Francozi in Italijani: »Mi hočemo imeti mir, zato glejte, da ste tihi. Če pa že hočete narazen, vam bomo mi določili meje med seboj in ne — vi sami, da ne bo spet neumnosti in preprirov.« Tako bi rekli tam zunaj in prav verjetno je, da bi dobila Srbija tiste meje, ki jih je imela — pred vojno! To so tudi Čehi jasno povedali, to vedo Srbi sami le predobro — in če grozijo s takimi stvarmi, je to samo znamenje, da mislijo Srbi, da je še več ljudi tako plašnih in prirojeno omejenih, kakor so naši **slovenski centralisti.** Ja, ja, »zarada« tu in prek je lepa stvar in ni čudno, če se človeku milo stori, kadar je ni več! Kako pravi že pesnik!

»Ona šla je, davno šla je
in ne vrne se,
kakor zvezda vrh neba,
ko utrne se.«

Pa vrnimo se nazaj: recimo, da bi bila država res v krizi. — Zakaj je nastala ta kriza? Jasno, da zavoljo tega, ker ni v Sloveniji več izvoljen n. pr. dr. Kukovec in »bivši narodni poslanec« Mermolja in so bili na Hrvatskem demokrati tepeni. Kaj se to pravi? Nič drugega kakor zopet: »lintverni«.

»Ti, preljubi Slovenec, pojdi volit, ampak gorje ti, če ne boš volil tako, kakor mi hočemo, in glej — Bog nas varuj tega! — da se ne bi čutil nemilo prizadetega v Beogradu! Saj veš: včasih smo pisali: »V žaru cesarske milosti,« glej, da bomo tudi danes lahko pisali: »Hrast se omaja in hrib...«

Toda Slovenec, trmast kakor je, je volil po svoji volji brez ozira na levo in desno. Zavoljo tega se hrast sicer ni omajal, ampak pljunčki so leteli samo od »Slovenskega Naroda« na slovenski narod — in

LISTEK.

SODBA.

Poljsko napisal Vl. St. Reymont.
Poslovenil J. Glonar.
(Konec.)

Ko sta Gajdi čula, od kod jima lahko pride rešitev, sta začela obupno prositi:

— Usmiljenje, ljudje! Izpovedala bi se rada! Dajte nama duhovnika... po duhovnika...

Na nujno nesrečo ni bilo duhovnika doma; odpotoval je že proti mraku.

— Potem pa se naj izpoveda pred celim ljudstvom — je nekdo predlagal.

— Dobro! Tako! Naj le priznata! Naj povesta resnico — so pritrjevali drugi.

Nekdo jima je prerezal vrvi na rokah in jih postavil pred cerkvenim pragom na kolena.

— Odprite cerkev! Izpovedala se bosta! Odprite! — so se začeli pogosti klici, a Jernej je zaklical:

— Ni treba! Greh bi bil, če bi peljali take razbojnike v cerkev, za njih je dovolj, da so lahko na posvečenem kraju. Tiho tam — je zakri-

čal ženskam, ki so ščebljale, potem pa se je sklonil k Gajdom in rekel:

— Sedaj priznajte, a samo resnico. Ljudstvo vama lahko da odvezo! — in prikleknil je ob njima, drugi pa so storili enako in se pokrižali ter vzdihovali.

Gajdi sta začela nekaj jecljati in sta se ogledovala na vse strani.

— Razumljivo govorita! Glasno! Gospoda Boga bi rada goljufala — so začeli ljudje vreščati.

Stari Gajda se je začel tresti kakor bi mu duša uhajala, naenkrat je zajokal in je med hudim stokanjem priznal svoje grehe.

Nastalo je tiho kakor v grobu. Ljudje si celo dihati niso upali, ponehalo je pokašljevanje, samo jokavi glas se je slišal v temi in se širil, kakor struga krvi, zgoraj pa je ječal zvon in šumela so v vetru drevesa.

Groza je padla na duše, lasje so vstajali ljudem, ljudje so se v strahu trkali na prsa, tuintam je kdo žalostno zastokal, v vsa srca je prišel velik strah, ker je Gajda, dasi je zvrčal krivdo na sina in na žandarja, priznal ne le vse, kar so mu očitali, ampak še mnogo hujših reči...

Ko je končal, je padel razkrižan naprej, začel biti s čelom ob cer-

kveni prag in tako prositi za usmiljenje, da so mnogi začeli z njim vred jokati, močje pa so zavreščali:

— Sedaj naj se Gašpar izpove! Gašpar! Hitreje, lopov! No, ne boš? — in začeli so ga biti s palicami po bokih in pretepali, da se je ves stekel vzravnal:

— Sami ste razbojniki! Nedolžne hočete ubijati! Sami ste razbojniki in izdajice... Lopovi! Mrhovine! Krvniki! — in preklinjal je in se grozil strašno, dokler ga ni stari naprosil:

— Spokori se, sin! Priznaj, potem ti mogoče odpustijo! Spokori se!

— Nečem. Usmiljenja razbojnikov ne bom prosil! Stekli psi! Hlapci! Ne potrebujem izpovedi. Naj me ubijejo! Naj samo poskusijo pasji bratje. Jutri jim vojaštvo povrne za mene! Naj se me samo dotaknejo! — je kričal kakor zverina, skočil na noge, vrgel se s pestmi na najbližje, stari pa za njim molče kakor volk.

Nastal je strašen vrišč, a premagali so ju takoj in jih vrgli kakor kup cap tje, kjer sta prej bila, Jernej pa je jezno zaklical:

— Ubežati sta hotela! Grozita nam z maščevanjem! Razbojnika sta in najhujša zlodeja. Kaznujte

jih, ljudje! Pobijte jih, kakor stekle pse. Vsi jih bijte! Vsi! Bij, kdor v Boga veruje! — je kričal razjarjen.

Ljudstvo se je zmajalo, kakor gozd v vetru in se vrglo na razbojnika, sto drogov se je vzdignilo in podlo z gluhim treskom, vzdignil se je krik od neba, kakor bi bil konec sveta in zopet je utihnilo, tako da se je čulo v temi le treskanje palic, topotanje, kričanje žensk, sopenje, hropljenje, preklinjanje in vmes strašni, divji kriki obeh Gajd.

Čez nekaj časa je črnela pred cerkvenim pragom samo spačena masa, v kateri ne bi nikdo spoznal obeh tatov, ki je bila vbita v sneg in blato. Od nje pa se je širil medl duh krvi.

Zvon je umolknil, ali ljudje še si niso oddahnili, ko so se začeli od vasi krikati, da je žandar zbežal.

Kmetje so prihajali drug za drugim in pripovedovali in vreščali:

— Stražnik je zbežal! Kakor hitro je udaril na zvon, smo udrli v sobo, a njega že ni več bilo...

— Skozi kamnico je utekel! Mlinarjeva ga je opozorila na nevarnost.

— Da, da, saj smo videli, kako je odšla. Ona ga je posvarila, ona!

— Ni res! — je zatulil mlinar in priskočil s stisnjenimi pestmi.

država je prišla v krizo! Tako torej: slovenski narod sicer lahko voli, ampak voliti mora to, kar se mu ukaže — **od zgoraj!** Ali je na svetu kak tak narod? Upamo, da ne, kvečjemu je to kako pleme, ki služi samo — za pleme!

Slovenski narod voli svobodno, kakor voli lahko svobodno hrvatski in srbski narod. In slovenski narod lahko zahteva v tej državi federacijo, kakor jo lahko zahtevajo Hrvati in Srbi. Predpisov tu ne poznamo nobenih, kakor jih ni ne maramo in ne smemo dajati Hrvatom in Srbom. Ali smo mi kaj manj kot drugi? Zakaj?

Zadnjič je zapisal neki slovenski list preplašeno, da zahtevamo zakonodajno avtonomijo, potem bo prišla na vrsto federacija in na koncu — o groza! — celo republika! Temu listu povemo, da je za nas »zakonodajna avtonomija« in »federacija« isto in da bomo zahtevali tudi republiko, kakor jo že zahtevajo Hrvati, če bomo videli, da je republika bolj prikladna za uresničanje slovenskih zahtev. Ker prvič moramo povedati, da ne živimo v nobenem »Polizeistaatu« iz časa Marije Terezije, kjer so na mig od zgoraj vsi padli na kolena, kakor »Slovenski narod«, kadar sliši »ajmooo mi...« in drugič zato, ker nam je narod, in sicer slovenski narod, prvo, pred čemer se morajo umakniti vsi drugi oziri. To je za nas tako jasno, da se nehote čudimo, da so še kje Slovenci, ki tega ne razumejo ali ne morejo razumeti. Oboževalce »lintvernov« seveda izvzamemo.

Tako torej, pa brez vsake zamere: borili se bomo za pravice slovenskega ljudstva, ker to zahteva ne samo ljubezen do lastnega naroda, ampak narekuje ta boj ideja

človekoljubja, ki stoji nad vsem drugim. Pri tem boju se ne damo plasiti od nobenih fraz, od nobenih denuncijacij, pa tudi ne od nobenih ozirov navzgor niti navzdol, niti na levo in na desno.

Dasi torej odklanjamo vsako dogmatiziranje o »boju za biti ali ne biti slovenskega naroda« in se smejemo javkanju o »državni krizi«, javkanju, ki mu je izhod in cilj lastni zep — priznamo pa navzlic temu radi, da bije danes slovenski narod težak boja za hitrejšo uresničanje svojih narodnih zahtev. In ti, ki so danes izbrani voditelji naroda in govore v njegovem imenu, naj se zavedajo, kaj je njihova naloga, kajti če ne bodo imeli tega pred očmi pri vsakem svojem koraku, bo narod neusmiljeno obračunal z njimi. V takih slučajih narod ne prizna jokavosti, ampak hoče imeti cele moze — ki vidijo samo svoj narod, ki jih je pooblastil, da govore v njegovem imenu!

In dobro je, da spozna narod v takih trenutkih, kje je vera in kje je nevera, kdo mu je prijatelj in kdo sovražnik. Zato bo šel narod molče mimo izjave »Kolesa sestra«, ki hoče podajati nekake centralistične izjave, obračunal pa bo definitivno tudi z »nepolitičnim« društvom, ki se imenuje »Sokol« in ki je izdalo na svoje člane poziv, naj bodo pripravljeni, da se bodo borili v danem trenutku proti slovenskemu narodu. Tako torej? To naj bodo Slovenci? To naj bo kultura? Prepričani smo, da bo dal ves slovenski narod in vsi pravi Sokoli-Slovenci primeren odgovor na ta barbarski, nekulturni, vsakega pravega Slovenca nevredni oglas: in sicer odgovor, **kakor so ga Hrvati dali že zdavnaj.** Tudi tukaj se bodo duhovi ločili — in sicer kmalu!

okrožja v Bosni—Hercegovini, ako ta plebiscit odobri sabor Slovenije odnosno Dalmacije ali Bosne—Hercegovine, ali s plebiscitom kakšne županije v bivši južni Ogrski.

Temeljem istega načela se more zmanjšati to državno ozemlje s plebiscitom kakšne obmejne županije po odobritvi hrvatskega sabora.

Drugi, splošni del, tega ustavnega načrta opisuje postanek, svrha, oblike in načela te hrvatske republike takole:

»Mi Hrvati kot narod prastare kmečke kulture, dvanaeststoletne krščanske evropske prosvete, enajststoletnega nepretrganega državnega življenja, štiristoletne narodne pisane književnosti, stoletnega zavednega narodnega življenja v modernem smislu te besede, smo se vsled neuklonljivega razvoja dogodkov po svetovni vojni osvobodili gospodstva nasilnega plemiško-fevdalnega madžarskega centralizma ter nemško-militaristične suverenosti habsburške dinastije — hvala, v prvi vrsti brezprimerno idealni in požrtvovalni intervenciji velike severo-ameriške Unije, ki je s svojim predsednikom Wilsonom na čelu, premagala pruski militarizem tako z najsvetanejšo in najiskrenejšo proklamacijo prava narodne samoodločbe, kakor tudi s svojo finančno in vojno pomočjo zapadni Evropi; — hvala ta gre gotovo v enaki meri ruski revoluciji, ki je za vedno premagala ruski militarizem, vsaj v njegovi najbolj opasni caristični obliki; — hvala tudi divni vztrajnosti in brezglednemu jedinstvu v pobijanju vojne z vojno dveh ustavnih demokracij: angleške in francoske demokracije; — hvala teritorialno mali, toda po duhu veliki mučenici Belgiji; — hvala redkemu junaštvu in mučeništvu Srbije in njenega kmečkega ljudstva; — hvala izrednemu, položnemu, a h koncu vseobčemu javnemu in oboženemu odporu hrvatskega naroda proti centralnim silam še mnogo poprej, predno je bil premagan pruski militarizem; hvala upanju in naglo in močno razvito človeško dostojanstvo, človečanske pravice in republikanske svobode, kar vse je prebudila vojna, in ki se po njej neodoljivo razvija v kmečkem in delavskem ljudstvu vseh narodov sveta; — zato ustvarjamo to svojo ustavo kot mal, miroljuben narod v svesti si neodoljive moči vseh teh županij in notranjih faktorjev naše osvoboditve.

V tej zavesti ostajamo najprej zvesti temeljni misli svetovnega protimilitarističnega pokreta s tem, da v vojni ustvarjeno protimilitaristično razpoloženje hrvatskih kmetov, ki so 28. novembra 1920, pokazali svojo moč z miroljubnim, paci-

fističnim plebiscitom, uporabljamo v zavarovanje evropskega miru in svojega narodnega obstanka.

Istotako v svesti sporazuma s konservativnim Zapadom čuvamo tisočletne temelje kulture in gospodarstva, a zajedno z revolucionarnim Vzhodom ustvarjamo državo, v kateri vsi gospodarski in kulturni faktorji, zlasti pa kmetje in delavci, odločujejo o vladi in upravi.

V tem istem duhu pacifizma in izvršujoči pravo narodne samoodločbe, uvajamo kmečko republiko Hrvaško v svobodno dogovorjeno državno zajednico (konfederacijo) na našem danes mednarodno priznanem skupnem področju, ki ga že ves svet naziva Jugoslavijo.

V drugem delu označuje ta ustavni načrt današnje oblike hrvatske republike in pravi:

»Narodna suverenost je popolna in deluje neprestano ter jo narod izvršuje s plebiscitom glede teritorialnih in ustavnih vprašanj, glede zakonodavstva pa s pravico inicijative in referendumu. (Kakor v Švici! Op. ur.) — Hrvaška je torej plebiscitarna republika.

»Po ustaljenih načelih ustavne demokracije odločuje o vseh državnih poslih pri splošnih političnih volitvah izvoljena večina poslancev.

Na Hrvaškem ima preogromna večina kmečkega ljudstva nesporno pravico na to odločevanje, ker je pri splošnih volitvah to večino tudi res dobila. Hrvaška je torej kmečka republika.

Glede miroljubnosti in nevtralnosti določa ta ustavni načrt sledeče:

»Po svetovni vojni je za vsak mali narod vprašanje njegovega obstanka, da se mu poleg pravice samoodločbe prizna popolna nevtralnost pri vsakem mednarodnem spopadu. Zlasti v kmečkem narodu stoječa vojska ruši temelje poštenja, gospodarstva, kulture in svobode.

Zato je plebiscitarna kmečka republika miroljubna in nevtralna, v njej ni stoječe vojske, toda vsi državljani se morajo po posebnem brambnem zakonu vsposobiti za brambo doma in domovine.

Najnujnejša vojna izobrazba se vedno spoja s splošno izobrazbo, s posebnim gospodarskim poukom in s splošno delovno dolžnostjo. Za notranjo varnost se z zakonom urejuje posebno narodno redarstvo.

(Dalje sledi.)

Kako so si Hrvati zamislili našo državo.

Dne 9. aprila l. 1921. je imela hrvaška republikanska poslaniška večina v Zagrebu svojo peto sejo, na kateri je bil sprejet ustavni načrt nevtralne kmečke republike Hrvaške.

Da naše čitatelje informiramo, kako si je ta zbor zamislil nevtralno hrvaško republiko v okviru mednarodno priznanih mejah SHS, hočemo podati nekaj bistvenih točk iz tega ustavnega načrta. Od slovenskih listov še nobeden ni prinesel objektivnega poročila o tej reči, zato moramo mi popolniti tudi to vrzel v slovenski publicistiki. To je koristno tudi zaradi tega, ker stojimo danes bolj kot kdaj poprej, pred ustavnim problemom naše države.

Predmetni ustavni načrt »Hrvatske seljačke republikanske stranke« (Radičeve), ima pred očmi le

Hrvatsko, ki nosi ime: »Nevtralna seljačka republika Hrvatska«. O njenem državnem ozemlju pravi njen ustavni načrt:

»Drjavno ozemlje nevtralne kmečke republike Hrvatske obsega vseh 8 županij banske Hrvatske (= Hrvaško-Slavonijo z Medmurjem), kakor je bilo to ozemlje pod bansko upravo dne 28. novembra 1920, in na katerem je bil isti dan izvršen republikanski plebiscit s 280.000 republikanskimi glasovi proti 158.000 monarhističnih glasov, z izvolitvijo 59 republikanskih poslancev proti 34 monarhistom, ter otok Krk in Kastavščino v Istri.

Temeljem splošno priznanega načela o pravici narodne samoodločbe se more to državno ozemlje razširiti samo s plebiscitom kakšnega obmejnega sodnega okraja v Dalmaciji ali v Sloveniji, kakšnega

— Vsi so vedeli, da je bila stražnikova ljubica, vsi — so zavreščale babe in vsak, kdor je kaj vedel, je povedal svoje, dokler se ni Jernej oglasil:

— Ljudje, poslušajte! Bratje! Kaznovali smo te tukaj, a eden nam je ušel, najhujši. Moramo ga uloviti... Ravnotako bomo kaznovali vsakogar, ki bo delal ljudstvu krivico, vsakega tata in vsakega izdajico. Na konje in za njim. Na konje, može! Zbežal je v mesto! Za njim — dobiti ga moramo, živega ali mrtvega! Hitreje, ljudje, da dan vsega ne pokvari. Hitro!...

Ljudje so se razbežali in čez nekaj časov je že jezilo nekaj kmetov po različnih cestah proti mestu, da so se konjem širile nozdrve in da je škropilo blato pod kopiti.

V vasi je postalo vse tiho, prazno.

Samo na pokopališču so še neke ženske stokale in tarnale.

Sredi ceste pa se je, ne meneč se za sneg in dež, ki mu je bil v obraz, vlekel proti domu mlinar, pogosto postojal, težko dihal, včasih se opotekel a potem zopet postajal kakor mrtev in šepetal tiho, bolešno, iz bolečin razmučenega sreča:

— Taka si torej, hčerka! Taka! Zandarjeva ljubica! — j e govoril sam zase.

In stisnil je trdno palico v pesti, samo tresel se je, kakor bi imel mrzlico in goste solze so mu tekale po licu.

Kari-Kira:

Ljubljanski puder.

Dišeči puder se dobi po ljubljanskih drogerijah in parfumerijah, prodaja ga Kotar, prodaja ga Kanc, prodaja ga Čvančara. Najdeš ga pa tudi na Mestnem trgu in pri brivcih vseh strank in vsakega veroizpovedovanja. Puder je sploh važen kulturni element v sedanjem svetu, ki ima od kulture nagubano čelo, razrito lice, rdečkast nos, bradavice in druge kožne lepotije.

Puder je takorekoč parola in kvintesenca današnjih dni. V znamenju pudra se borimo, v znamenju pudra smo umazani, v znamenju pudra drug drugemu ugajamo ali pa se ravnotako studimo.

Prideš v brivnico. Ako nimaš posebne smole, te mojster sam ne dobi v roke — kajti mojstri, ah ti mojstri veliko govore in slabo brijejo. Največkrat brez krvavih klobas

sploh ne gre. Če pa zagodnjaš, se gospod mojster opravičuje: Oprostite, imali ste tu gore dva vimperla.

Bolje brijejo pomočniki. Lepo te maže v hitrem taktu, gleda skozi steklena vrata in nešto priča o vremenu. Če mu čopič tupatam zdrsne mimogrede preko tvojih ustnic in preko nosa, nič ne de, saj kriv ni on, ampak ti: Zašto ste odmaknuli glavu? Po operaciji je treba desinfekcije. Mož te je obril in očedil. Sedaj na treba še nekoliko kulture. Odpre škatičo, v kateri je bel, kadeč se prah, in vpraša prijazno, prav prijazno: Izvolite malo pudera?...

Toda to bi se dalo še prenašati. Če ni drugače mogoče, ne grem več k brivcu in varen sem.

Če imam denar, si kupim britev in milo, pa se brijem doma, kjer nema pudera.

Če sem draven uradnik, sploh nimam ne za britev, ne za milo, ne za brivca, ne za usnjat pas. Radi tega pustim, da rastejo moje brke in brada tjavendan pod milo nebo. Tudi za to ne treba pudera.

Toda Ljubljana je bela, moderna, literarna, dramatična in sploh kulturna. In prav zato je pudera povsod dovolj.

Delaj, kar hočeš, otepaj se na vse strani, mahaj z rokami na levo

in desno, preklinjaj sotto voce (tiho) in maši si nos z dvema robcema — v Ljubljani ima uvijek dosta pudera.

Truden ležeš zvečer v posteljo, pokadiš cigareto in prečitaš, če je to tvoja navada, še par vrstic iz časopisa ali knjige, ki leži na posteljni omari. Potem zadremleš v trdni zavesti, da v rjuhah nema pudera in boš spal, kakor si zaslužil.

Zbudiš se zjutraj. Zažvižgaš si pesem o zlatem jutru ali sladki sanji, vesel si in močan, trden in jak. Puder ti ne pride niti na misel. Kaj šele da bi se čezenj jezil.

Oblečeš se, odpreš okno in nato odideš.

Ura je sedem. Jasen dan, zlato solnce, kavke in vrabci, mlekarice in mesarji, krasno življenje, kdo bi ne pel.

A komaj si stopil na cesto — ima opet pudera, pudera, pudera. Po noči se je bil polegel, zaspal je bil na trgih in cestah, nočna vlaga ga je bila vspavala. A prišli so na vse zgodaj možje, da ga zbude s kosmatimi kosami in bo čez dan zopet kaj pudera, pudera, pudera. Pudrajo po Gradišču, po Zvezdi, pred Pošto, po Wolfovi ulici, po Marijinem trgu, povsodi. V večjih mestih pudrajo po noči, pri nas pa je izjema in pudrajo

**Naročajte in širite
„AVTONOMISTA“!**

Dopis.

Spoštovani gospod urednik! — Dovolite, da se tudi jaz oglašim v Vašem cenjenem listu posebno še, ker je gotovo vse »prečansko« uradništvo mojih nazorov. —

Finančni minister g. Stojadino-
vič je govoril. Kakor beremo v »Slov. Narodu« od 11. aprila t. l., je naš finančni minister belgrajskemu dopisniku »Morning Post« razložil svojo finančno politiko in sicer, kakor se tam bere, prav prijazno.

Menim, da so vsakega nameščence s fiksno plačo, ki je ta članek bral, obšli prav neprijetni občutki; kajti med vrsticami se bere, da se je g. minister iz nastavljenec zopet enkrat nekoliko ponorčeval.

G. minister je navedel vzroke padca našega dinarja. Med drugimi je navedel tudi izmenjavo dinarja za krone; da smo bili mi »prečani« pri tem za 75% udarjeni, je seveda zamolčal. Prav dobro pa je označil delovanje svojih prednikov: ti so izvajali trgovinsko politiko, ki je bila naperjena proti lastni valutni politiki. Z drugimi besedami povedano: ti državotvorci so lastno državo uničevali. Takoj pri drugem vprašanju sotrudnika omenjenega lista, pa se je g. minister že pobahal. Blagajne so bile prazne in da bi jih napolnil, se je takoj lotil z vso vmeno izvozne politike; znižati je dal carinsko tarifo za one proizvode, ki se v največji meri izvažajo iz naše države, ne da bi bil istočasno bogate izvoznice pritisnil tudi za primeren davek, s katerim bi bil lahko tudi državnim nameščencem dal tako plačo, da bi bili tudi ti mogli živeti in prenesti zvišane cene živil.

Vsled nove izvozne politike je bil najbolj udarjen nameščeneec. Med izvoznimi proizvodi se nahaja v prvi vrsti živina in žito. Meso je bilo po 48 kron kg in g. minister ga je gnil s svojo izvožno politiko na 90 kron in kakor se obeta bo prišlo v kratkem na 120 kron. Človeku se kar lasje ježijo, ko vidi, da gredo preko meje, posebno v Italijo, dan za dnem celi vlaki debele živine, ki komaj stoji na štirih nogah, in svinje še tega več ne morejo, marveč od same maščobe kar sedijo ali polegajo. Proti klavnici pa gonijo za domačo potrebo samo suhe in mršave krave. Izvozniki torej jako lepo zaslužijo, davek pa je ostal isti in plača nameščencev tudi.

Istotako je s kruhom — žitom. Različni krščenj in nekrščenj krivonoseci so si v jeseni s cenanim blagom napolnili svoje banaške žitnice in čakali, da bi ga za večmilijonske dobičke izvozili. Ker so si pa inozemci žito in moko nabavljali ceneje iz drugih dežel, je začelo to žito po žitnicah plesnovati. Da bi krivonosec pri tem česa ne izgubil, je pritisnil na g. ministra, da je znižal izvožno carinsko tarifo in

tako oškodoval državo za lepe milijone mesto, da bi bil krivonosca prisilil, da bi bil kaj popustil od svojih oderuških cen ali pa mu nabil primeren davek, da bi tudi nameščeneec lahko živel.

Tako gre žito in moka ven iz države, domačin pa ostane brez kruha. — Imenitna politika, vredna imenitnih mož!

Prav žalostna tolažba za nameščence je ministrova nadaljna izjava, da bode ono pot finančne politike, ki jo je hodil do sedaj, hodil tudi v bodoče. Izvažal bode, kakor pravi, še več, veržniki in izvoznice, ki so bili do sedaj milijonarji, morajo postati milijarderji, kajti le ti so »državotvorni«, ne pa vi nameščenci, ki držite sicer s svojimi praznimi želodci in izmozganimi telesi državo na svojih ramah, tvorijo jo pa samo oni prvi.

G. minister nadalje prav bahavo omenja, da je padec dinarja zastavil in s tem finančni položaj države izboljšal. G. minister pa menda ne vé, ali pa noče vedeti, po kateri poti pravzaprav je to dosegel. On misli mogoče, da so mu izvoznice, k temu pripomogli — pa se kruto moti. K temu so mu v prvi vrsti pripomogli državni nameščenci, vsi od višjega uradnika pa doli do zadnjega delaven, ker jih je pustil cel čas stradati v pravem pomenu besede. Kaj je že vse za te reveže ukrenil in odredil, pa nobeden še niti fiekla od tega ni videl in stradajo kar lepo naprej. Sploh pa za take poviške, ki jih g. minister namerava, ne dobiš niti enih samih spodnjih hlač. Vsi ti ubogi trpini so popolnoma izstradani, razcapani in skoraj bos. Posledice se že kažejo. Ker od slabosti ne morejo stati niti sedeti, so se jeli naravno vlegati v postelj in čakajo odrešitve, ki jo bode pa skoro gotovo smrt prinesla nego g. finančni minister. G. minister za nje namreč nima pare, on ima samo »vremena«. Pa prepričan naj bo g. minister, da z »vremeni« nameščencev ne bode nasitil, marveč jih bode popolnoma uničil, nakar se vsa stavba lahko podere in tudi g. ministra samega pod seboj pokoplje.

Da bodočnost ne bode prinesla nobenega izboljšanja, sledi iz njegove izjave, da bode še nadalje štedil pri državnih izdatkih in to ne morda pri različnih provizijah, marveč pri honoriranju trudapolnega dela državnih nameščencev!

Konečno svetujemo g. ministru, naj ne prepusti stradanje samo »prečanom« kot nekako »avtonomijo«, marveč naj še stradanje centralizira, kajti na bakšis in pa »zarado« se Slovenec pri svoji poštenosti ne bode nikoli privadil in na tem polju z »ovimi« tam doli ujedini, na kar mogoče on čaka. —

Državotvornež.

Zaščita države.

Odkar je svetovna vojna povzročila v Srednji Evropi velikanski notranji prevrat, vsled katerega je nastalo mnogo novih držav, opazamo skoraj v vseh novih tvorbah mrzlično prizadevanje, nove tvorbe tudi ohraniti in jih zvarovati pred povratkom v nekdanje razmere s posebnimi zakoni, ki jih imenujemo na kratko **zakone za varstvo države**.

Take zakone imamo danes v Avstriji, na Češkem, na Nemškem in tudi pri nas v Jugoslaviji. V Avstriji, na Češkem in v Nemčiji varujejo imenovani zakoni predvsem **republikansko obliko države**, pri nas v Jugoslaviji pa hoče zakon zavarovati **sedanji družabni red** pred boljševiškim poskusi.

Vsi ti zakoni pa stoje z navadno pametjo v ostrem nasprotstvu. Vzemimo slučaj Avstrije. Prebivalstvo Avstrije je z ozirom na obliko države razdeljeno na dva tabora: en del je za monarhijo, drug del je za republiko. Državljeni avstrijske države so eni in drugi. Človek bi pričakoval, da imajo monarhisti ravno iste pravice hvaliti svojo monarhijo in zanj agitirati kakor imajo republikanci pravico hvaliti in agitirati za svojo republiko. Veljavna bi bila končno tista oblika države, za katero se odloči večina prebivalstva. Tako bi bila stvar rešena čisto mirno.

V resnici pa stoji stvar tako, da danes, ko so v Avstriji (na Češkem itd.) na vrhu republikanci, monarhisti ne morejo delovati popolnoma svobodno. Ovira jih zakon o zaščiti države, ki proglašja vsakega za hudodelca, kdor ni republikanec. Jasno je torej, da so ljudje, ki so izdali zakone za zaščito države, svojim so-državljanom vzeli važne politične

pravice in na kratko proglasili, da imajo samo oni prav in nihče drugi! S tem so pa najbolj udarili tisto pravo, na katero se sami najbolj sklicujejo, in na podlagi katerega so večinoma sami prišli na vrh, namreč to je pravo revolucije.

S tem, da ena ali druga politična skupina poskuša svojo moč zavarovati z izjemnimi zakoni, dokazuje le to, da njeno naziranje bržkone ni naziranje večine prebivalstva. Kjer je večina, tam ni treba izjemnih zakonov! Zato so vsi taki zakoni izraz golega nasilja.

Tako nasilje je zagrešila tudi naša vlada s svojim zakonom o zaščiti države. Prvič je zadel ta zakon komuniste, danes pa groze ž njim tudi avtonomistom.

Ta pot pa je zelo polzka. S proglašanjem samo ene ali druge politične stranke kot »državotvorne«, in s proglašanjem vsake opozicije za »veleizdajalsko«, je dana najboljša podlaga za nasilen prevrat namesto za mirno, parlamentarno rešenje političnih vprašanj. Sila rodi odpor in lepega dne se zna prigoditi, da bo zopet kakšna druga slučajno na krnilo došla stranka proglasila le sebe za »državno«, prejšnje »državotvorne« pa za »veleizdajalce«. Kam naj tak pot pripelje? — Iz zmešnjave v zmešnjavo, drugam ne.

Zato smo mi odločni protivniki vseh izjemnih zakonov. Državljan je državljani in v demokratični državi ima vsak državljani pravico, da javno pove svoje mnenje in isto razširja. Če dobi večino — prav. Če je pa ne dobi, bo pa sam nehal. S silo in s pritiskom se pa ne da vladati trajno nikjer.

Nevaren položaj.

Boj, ki se bije že toliko časa ob Rulri, postaja vedno bolj nevaren. V začetku se je zdelo, da bo izid tega boja odločil za dolgo dobo let usodo Francije ali Nemčije, danes pa grozi ta boj, da postane usodepolen za vso Evropo in za dežele, ki leže daleč ven izven Evrope.

Ker ne more Francija streti nemškega odpora v Rulrskem ozemlju tako, da bi lahko gospodarsko izkoristila to ozemlje in si s tem sama vzela vojno odškodnino, ki je Nemčija noče ali ne more plačati, napoveduje Francija zasedbo nadaljnjih nemških krajev. Tam bo nemški odpor ravno tako trdovraten, tako da sploh ni videti, kje naj se to zasedanje končno ustavi. In zdaj, ko je prepustila Anglija Francijo svoji usodi, ni nikogar, ki bi zadrževal Francijo na njenem nevarnem pohodu.

In kako nevaren je ta pohod ne samo za Francijo, ampak za celo Evropo, se vidi iz naslednjih dejstev. Poročila iz mnogih neprizadetih dežel pravijo namreč, da je v Franciji danes mobilizacija dovršena do vsake podrobnosti in celo Francozi sami priznavajo, da je danes v Franciji pod orožjem 600.000

mož. Za kaj naj rabi Francija tako armado, ko ni nikjer sovražnika?

Na drugi strani so začeli francoski šovinistični krogi zopet s podvojeno silo pridigovati doma in po svetu misel **porenske republike**. Ti krogi govorijo takole: res je, da je danes Nemčija premagana, ali tudi premagana Nemčija je še vedno večja in močnejša od Francije. Da smo mogli premagati Nemčijo, nam je moral pomagati skoro cel svet. Danes pa se oddaljuje od nas Anglija, zapustila nas je Amerika. Ali naj se v bodoči vojni sami borimo z Nemčijo? Mi smo že dvakrat doživeli, da je Nemčija vpadla v Francijo in opustošila njene pokrajine. Tretjega vpada ne maramo. In da ne doživimo tretjega vpada, zato je treba, da naredimo med Francijo in Nemčijo samostojno porensko republiko, tako, da ne bomo imeli z Nemčijo skupne meje.

In ti francoski imperialisti imajo veliko moč, ker so to poleg kapitalistov zlasti vojaški krogi, ki so danes po zmagoviti vojni v Franciji ravno tako vsemogočni kot v vseh državah, ki so zmagale v vojni.

Georges Courteline:

Ženska prijateljstva.

Tragikomedija v šestih dejanjih, od katerih je eno prolog in eno epilog.

Takole se to začne,
takole se to konča.
(Barbe-Bleue, II. dejanje.)

Prolog.

Tota in Mihelina, katerih ljubčka sta se srečala v kavarni, trčita prvič skupaj.

Fanta predstavlja ženski drugo drugi. Obe sta silno hladni; komaj vidno se pozdravita; držita se nezaupljivo kot buldogi, ki se nena doma pogledata iz oči v oči in čakata v defenzivi.

Kdo je ta vsiljivka?

Čemu nam ta kobila?

»Ženske so«, pravi Dumas, »ali sovražnice ali sokrivke.«

Kaj bo Mihelina Tototi? Kaj Totota Mihelini?

Počakajmo, počakajmo!

Prepustimo to času.

Prvo dejanje.

Totota postane bolj krotka, Mihelina s previdno počasnostjo odlaga orožje.

Resnično: ti ljubeznivi osebeci sta nekoliko nečimerni, da bi mogli pokazati svojo dobrohotnost.

Nasmeški, poskusi prijateljskih kretenj. Na koncu bi se lahko razumeli. Sicer pa ima Totota »odkritosrčen izraz«, ki gre Mihelini do srca; Mihelina pa ima »plemenit izraz«, ki laska na skrivnem Tototinim do sedaj nepoznanim nagonom prave gospe. Tako sta — o presenečenje! — odkrili, da imata skupne prijateljice in se — o čudež! — sporazumeli, da jih bosta nekoliko preresetali.

Tota in Mihelina čutita, da kličejo v njiju simpatije, izvirajoče iz značaja.

Skoro prisrčno se ločita.

Obljubita si, da se obiščeta.

Drugo dejanje.

Mihelina obišče Tototo, Totota vrne Mihelini obisk v štiri in dvajsetih urah.

Simpatija poganja in raste v njunih sreih kot koprive spomladi.

Izmenjava malih tajnosti, vprav pripravnih, da zapečatijo pogodbo prijateljstva, ki bo krepko. Totota odkrije Mihelini, proseč jo, da to ohrani zase, važne družinske tajnosti!.. Mihelina jo zagotavlja o svoji diskretnosti. Nikdar ni ničesar povedala, to lahko vpraša, kogar hoče. Poslušajoč nezgode brez števila, v katerih okoliščini je minevala Tototina nedolžna mladost, razliva hudournike solza.

Tekmuječ v odkritosrčnosti, zaupa nato svoji prijateljici, ki jo z največjim zanimanjem posluša, ime in naslov svoje modistke.

Tretje dejanje.

Obupna perijoda.

To ni več ljubezen; to je blaznost. Totota ne more biti več brez Miheline, Mihelina ne more več živeti brez Totote.

Pomešali sta svoji obleki: Mihelina nosi nogavice druge, druga steznik prve.

zjutraj, to je takrat, ko imajo ljudje tudi kaj od tega. Kdo bi kadil, če ne bi smodka gorela, kdo bi sadil, če seme ne bi pognalo, kdo bi pudral, če vsakega, ki je kulturen, brez ozira na to, ali ima doma krtačo ali ne. — Puder se mora prijeti, pa godrnjaj kolikor hočeš, zabavljaj čez magistrat, ustanavljal društva za olepšavo Ljubljane, puder je in puder bo od zore do mraka, od jutra do večera.

Puder je po svojem izvoru različen, včasih je bila v navadi Hribarjeva, pozneje Tavčarjeva znamka, danes se rodi z izdatnim uspehom puder »Koalicije«.

Mogoči so pa še drugi pudri, na primer oni, ki ga prevažajo od liše do liše pod imenom smeti, puder, ki ga puščajo za seboj avtomobili, puder, ki nas poživlja, ko podirajo stare bašte, črni puder, ki prihaja iz dimnikov, in tako naprej uvijek pudera, pudera, pudera.

Ljubljana, bodi ponosna!

Ljubljana, bodi bela!

Nemci vse to dobro vedo, zato se varujejo kolikormogoče vsakega konflikta, ki bi dovedel do oboroženega spopada. Vendar, če hočejo Nemci vzdržati svoj gospodarski odpor in če imajo Francozi namen, da izzovejo vojno, potem pač ne bo težko najti prilike za vojno. Sicer je mogoče, da se Nemčija, zlasti v začetku, ne bi vojaško upirala, ampak to ne spremeni nič na položaju in bodo francoske čete tem lažje prodirale. Saj Francozom najbrže tudi ni na tem, ali bi bili velike bitke, njih cilj je, da dosežejo svoj namen. In ta namen se da doseči samo z napovedjo vojne.

Kaj bi pomenila danes vojna v Evropi, si ni težko predstavljati. Ko bo počila puška v eni državi, bodo začele pokati po celi Evropi. Kajti današnje meje evropskih držav so narejene na podlagi mirovnih pogodb, in nobena država ni zadovoljna s svojimi mejami in bi jih skušala pri prvi priliki popra-

viti. Imeli bi novo svetovno vojno, tem strašnejšo kot je bila zadnja, ker bi šel eden nad drugega in vsi nad vse. Včerajšnji zavezniki bi bili današnji sovražniki in današnji zavezniki jutri sovražniki. Evropa bi se spremenila v kup razvalin, tako da je bila Evropa po tridesetletni vojni naravnost raj v primeri s tem, kaka bi bila v tej vojni. In v sredi tega klanja bi izbruhnila revolucija, ki bi šla od enega konca sveta do drugega, in o kateri nihče ne ve, kdaj bi se končalo in kako bi se končala. Kajti to ne bi bila politična ali socijalna revolucija, to bi bila revolucija obupanega človeštva brez ciljev.

Zato bi moral pomisliti tisti, ki se igra danes z mislijo vojne, da ne bo s tem uničil samo svoje države, ampak celi svet. In tudi državljani vseh držav bi se morali tega zavedati, potem bi mogoče nehali rožljati s sabljo njihovi državniki.

Dnevne vesti.

Zloraba »jugoslovanstva«. Z »jugoslovanstvom« uganja danes zlasti velik del takozvane slovenske »napredne« inteligence neverjetne zlorabe. Ti ljudje proglašajo kar meni nič — tebi nič vsakega, kdor ni za centralizem, torej kdor ni za hlapčevanje, za »izdajalca« in za »proti-jugoslovana«!! Kakor da bi bila »centralistična ureditev države« isto, kar je »jugoslovanstvo«! Takih logičnih skokov je zmožna menda samo — inteligenca... Po tej pameti ni nihče »Kranjec«, ampak je »protikranjec«, komur se n. pr. upira kisló zelje in še kislejši cviček! Tudi ni nihče »inteligent«, kdor ne nosi cvikerja! Tudi ženske, ki se na pustni torek oblečejo v moško obleko, za tistih par ur niso več ženske. — Bože nas sačuvaj pred tako pametjo!

Davčni vijak. Od mnogih strani dobivamo pritožbe proti naravnost neverjetno visokim odmeram davka. Svote, ki jih predpisuje davčna oblast zlasti trgovcem in obrtnikom — drugi ljudje so že itak vsi suhi — presegajo pogostokrat svote, ki jih je promet v eni ali drugi trgovini dosegel! Zaradi pičlega prostora ne moremo za danes naštevati podrobno niti najbolj »mastnih« slučajev, povemo pa, da tako dolgo ne bo bolje, dokler ne izgine zakon ali naredba, ki določa davčnim uradnikom tri odstotke od iztirjanih svot kot posebno nagrado. Kadar bo izginila ta nemoralna naredba, se bo začelo zopet pravično in pametno odmerjanje davkov.

Kako si to predstavljajo. Slovenski centralisti so silno poparjeni vsled svojega poraza pri zadnjih volitvah. Tem ljudem kar ne gre v glavo, kako je to mogoče, da Slovenec, pohlevni in hlapčevski Slovenec, kar ne mara več biti hlapec, da se ne mara več priklanjati niti Dunaju niti Blegradu niti Rimu in to niti pod visokodonečo »jugoslovansko firmo«! Zato poskušajo ti ljudje na vso moč dokazati, da je

vsak, kdor se ne priklanja Belgradu »veleizdajalec«, da ni »Jugosloven«, ampak je »staroavstrijski ostanek«. Le pogledjmo, kaj pravi »Jutro« (od četrtka): »Kakor sta bili po Radičevem komplotu dve stranki v državi: ena državotvorna, druga pa za njeno cepljenje, tako naj se med Slovenci izvrši nujna grupacija: na eni strani pod narodno zastavo »nacionalna jugoslovanska fronta«, na drugi strani pa pod črno zastavo »separatistični ostanki pokojne Avstrije«. — Torej: Kdor pravi, da je Slovenec, ta je »separatistični ostanek pokojne Avstrije«! Priznamo, da tako debelega in mastnega pljunka v lastno domačo slovensko skledo še ni izpljunil doslej menda noben slovenski list! In zakaj naša centralistična gospoda tako pljuje na svoj lastni rod? Ker slovenska masa ni volila demokratskih centralistov, ampak se je odločila za **Slovenstvo!** To našo centralistično gospodo silno boli, ker vidi, da ne bodo mogli več kar tako na slepo prodajati slovenskih interesov v Belgradu, s čegar pomočjo bi mogli za večno zavladati nad slovenskimi »klerikalci« in avtonomisti. Oni so pripravljani Belgradu izročiti vse slovenske denarne vire, vse slovensko gospodarstvo, pripravljani so naše šolstvo vreči nazaj na macedonsko stopinjo, samo da bi kakšen Žerjavovič lahko »farje gonil«. Zato se pa v Sloveniji ne bo ljudstvo razdelilo v »jugoslovansko« in »staroavstrijsko« fronto, kakor bi to želeli slovenski podrepači Sv. Pribičevića, ker se je že razdelilo pri zadnjih volitvah na »slovensko« in na »protislovensko« fronto. Z ljudmi, ki nas hočejo poriniti pod belgrajsko komando, smo gotovi, brez obzira na to, ali so »napredni« ali »klerikalni«. **Prodajal nas ne bo nihče več in nikdar več,** tudi »naprednjaki« ne in »jugoslovenci« ne! Je ni firme, da ne bi nekoliko bližje pogledali, kaj se za njo skriva.

Epilog.

Pet dni je poteklo, odkar je Gospod Bog postavil Tototo pred Mihelino in Mihelino pred Tototo. Ti ženščini stojita ta trenotek z nabrušenimi noži druga proti drugi; ena drugi želi smrti in mečeta si prgišča smradu v obraz.

— Vi ste mi hoteli vzeti mojega ljubčka.

— Ni res! Dokaz temu to, da ste vi sami poskusili ukrasti mojega.

— Oprostite, to ni res.

— Lažete!

— Zaničujem Vas!

— Ne poznam Vas!

— Vi ste cipa!

— Z Vami sva dve!

V teh bojovitih pozah in drznih kot petelinčka, ki se pripravljata na boj, govori Totota in Mihelina svoj stokrat resnični dvogovor. Kajti res sta vlačugi, o tem nihče ne dvomi; pravtako sta tudi goski, kajti pet dni sta rabili, da sta se prepričali o resnici, ki je klala oči vsakomur.

Za visoke kroge. Uvodnik »Jutro« od četrtka, na katerega se naša prejšnja naša notica, je očitno napisan, da se predloži v Belgradu visokim, višjim in še višjim krogom.

Kdo je »avstrijakant«? Avstrijakant ni tisti, kdor želi, da bi morebiti Slovenija zopet padla pod Avstrijo — to je sodno ugotovljeno —, ampak tisti, ki se vnema za **dunajske in peštanske vladne metode hlapčevanja.** Kdor zahteva, da se moramo Slovenci danes ravno tako upogniti pred Belgradom kakor nekdanj pred Dunajem; kdor zahteva, da mora Slovenec tudi še naprej in za večno ostati tak hlapec kot je bil nekdanj, ta je pristen »avstrijakant« in nihče drugi — pa naj bo tak človek potem »naprednjak«, »klerikalec«, »orjunaš« ali »športnik« ali kar že hoče biti, ker politično hlapčevsko dušo ima lahko tisti, ki hodi v cerkev, ima jo pa ravno tako lahko tudi tisti, ki ne hodi v cerkev, kakor kažejo žalostne izkušnje s slovensko »napredno« inteligenco.

Lakota. Nedavno se je zgrudil neki poštni uslužbenec na ljubljanski pošti od lakote na tla. — V ljubljanski bolnišnici so ugotovili pri nekem dečku, sinčku državnega uradnika seveda, da umira od lakote. — Taki slučaji se bodo še množili, pa još kako! Kriva pa takih slučajev po logiki slovenske »inteligence« ni državna uprava, zlasti ne centralistična državna uprava (kajti ta državne uslužbence naravnost sijajno plačuje), ampak — Stipa Radić iz Zagreba. O tem je vsa »inteligence« prepričana, ker drugače tudi biti ne more...

Listnica upravnistva: J. V. Jereslam — Dobova — Din 4. Zdravko Klemše, naznanite svoj naslov. I. D. Dole, p. Borovnica do srede marca. P. Š. Trbovlje, katere številke Vam manjkajo. F. P. uradnik, Vičava, p. Ptuj — pošiljamo od 1. 4. t. l.

II. Zagrebški vzorčni velesejem raznega blaga za industrijo,

obrt in trgovino (strojev, materijala, orodja) itd. se vrši od **22. aprila do 1. maja 1923.** Najboljša prilika za nakup blaga vseh izloženih vzorcev, točne in pogojene cene. Vse kupčije se izvrše na licu mesta in neposredno z izdelovalci in večjimi trgovci. Pregled vseh domačih izdelkov. Blago bo izloženo v velikih paviljonih, palača treh zelo pregledno razvrščeno po skupinah. Vsi posetniki II. velikega zagrebskega velesejma imajo polovično vožnjo po vseh železnicah v Zagreb in nazaj.

»Interreklam« v novih prostorih. Središnja poznanega oglasnega zavoda »Interreklam« d. d. (združene tvrdke I. Blockner, oglasni oddelek Medjunarodnega prom. novin. in oglasnega zavoda d. d. in Rudolf Mosse) se **nahaja sedaj v Palmotičevi ulici broj 18, Zagreb.** Z združenjem obeh dosedaj peljanih poslovalnic v Ilici in v Jurjevski ulici, se znatno poveča delavna sposobnost »Interreklama« ter se bode preizkušena delavnost na polju reklame še močneje razvila.

Važne gospodarske knjige. Opozorjamo na oglas »Jugoslovanske knjigarne«, ki našteva nekaj novih knjig velike gospodarske važnosti. Posebno opozorjamo na novo veliko izdajo »Slovenske kuharice« in Humekovo knjigo »O praktični sadje-reji«.

TRBOVELJSKI PREMOG IN DRVA

ima stalno v zalogi vsako množino.

Družba Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon 220.

Čevlji z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko. so priznani najboljši in najcenejši. — Dobite jih povsod. Glavna zaloga: Ljubljana, Breg štev. 20, na drobno Aleksandrova cesta št. 1.

Gospodarstvo.

O bankovcih.

(Ob priliki izdaje novih 1000 dinarskih bankovcev.)

V 17. stoletju je neka švedska banka začela izdajati tudi za najmanjše svote denarne nakaznice, glaseče se na prinosca. Iz tega dogodka so se razvili polagoma bankovci. V starih časih bankovcev niso poznali, ampak **samo kovani denar.** Bankovec tudi danes ni nič drugega kot nakaznica, glasom katere izplača banka svoto, na katero se glasi, v kovanem novcu. Bankovec je juristično vzeto le **depotno potrdilo**, ker je brezobresten!

Bankovec je tudi nekakšno **dolžno pismo banke**, ki ga je izdala, in vsakdo, ki ga ima, je napram banki **upnik.** Bankovci so glede prometa zelo prikladni, zakaj, če bi ljudje morali nositi seboj kovan denar v večjih množinah, bi bilo to zelo nerodno. Že ime »bankovec« pove, da so iznajdba bankirjev. Najbolj važen moment pri velikem obtoku bankovcev pa je **zaupanje ljudi v dotično banko!** Spomnimo se na čase pred vojno, ko je bilo v Avstriji dovolj srebrnega in zlatega kovanega denarja. Ljudje so mnogo raje vzeli bankovec kot zlatnike, ker so pač v Avstro-ogrsko banko imeli **popolno zaupanje.** Danes pa bi radi sprejemali zlati ali srebrni denar — pa ga ni. In nobena banka (vsaj pri nas ne) ne zamenja bankovca v zlato ali pa srebro, pa čeprav je na njem natisneno, da ga »Narodna banka« zmenja vsak čas v srebro (glej naše stodinarske bankovce!).

Bankovce izdajajo banke, ki jih država za ta posel poveri. Največji problem pri izdajanju bankovcev je pa njihovo **kritje.** Ker se banka zaveže izplačati vsak bankovec v kovanem denarju (zlato ali srebrom) bi morala imeti vedno toli-

ko kovanega denarja v svojih blagajnah, kolikor bankovcev je dala v promet. Že pred vojno pa se je prakticiralo tako, da državne banke niso imele nikoli toliko zlatnikov v svojih kletah, kolikor so izdale bankovcev, ker se nikoli ni pripetilo, da bi se nakrat zahtevalo zmanjšavo vseh bankovcev v kovan denar.

Poznamo tri sisteme glede zlatnega **kritja** bankovcev: 1. popolno kritje v zlato; 2. kritje z zemljišči in 3. takozvano bančno kritje. — Prvi sistem nima smisla, ker bi v tem slučaju državna banka bila le nekaj hranilec zlata in srebra za tiste, ki nosijo bankovce seboj po svetu, ter bi morala poleg tega plačevati še velike stroške za tiskanje papirnatega denarja. Drugi sistem postane lahko nevaren, ker se zemljišča ne morejo vedno prodati, če in kadar bi bilo to potrebno. Torej preostane še tretji sistem bančnega kritja, ki se ga navadno povsod poslužujejo; v tem primeru se kritje bankovcev vrši **z vrednotami iz eskomptnih in posojilnih opravil,** torej n. pr. z **menicami.** (Glej naš članek o menicah!) Na Angleškem prevladuje absolutno kontingentiranje, to je angleška državna banka ne sme izdati več bankovcev, kakor je to v postavi določeno. V Ameriki so dolarji kriti z državnimi dolžnimi pismi, ki so shranjeni pri amerškem zakladnem uradu. Na Nemškem je do vojne bil uveden sistem, da je državna banka imela v svojih kletah zlatnikov le za eno tretjino izdanih bankovcev, katerih število pa je bilo le indirektno določeno. Francija in Švica nimata v tem pogledu nobenih postavnih predpisov. V stari Avstriji je bilo predpisano, da mo-

Prva predlaga, da najameta skupno stanovanje kjer bi živeli kot poštene ženske v čarobnih razmerah domačnosti in varčnosti.

Druga je divje navdušena za to.

Obe prijateljici si padeta okrog vratu, hvaleč Gospoda Boga, da je strnil dve bitji, ki sta tako popolnoma ustvarjeni, da se ljubita, cenita in razumeta.

Četrto dejanje.

Zvezda začne zahajati.

Kruto razočaranje Miheline, ki se je zmotila nad Tototo, in Totote, ki je bila glede Mihelininih lastnosti sramotno zaslepljena.

Totota hoče vedno zapovedovati in je radi tega mōra, Mihelina naravno blazno zahteva, da obvelja vedno njeno mnenje, zbog česar je neznosna.

Kratki zbodljaji.

Lahne praske.

Zamolcklo bobnenje viharja na obzorju.

Vsak čas bo nevihta.

re biti 40% izdanih bankovcev kritih z zlato zalogo, za ostalih 60% pa je bilo predpisano bančno kritje.

Med milijoni ljudi, ki dnevno izdajajo in prejema bankovce, se jih le prav malo zaveda, da to ni noben denar, ampak le dolžno pismo. Kdor bi moral n. pr. v inozemstvo poslati kovano gotovino, bo šel v banko in tam izmenjal bankovec v zlato ali srebro. Če bo pa iz inozemstva prinesel zlato ali srebro, bo ta denar iz praktičnih ozirov zopet zamenjal v papir. Tako se kovinska zaloga banke dnevno menjuje. To večno spreminjanje pa banka lahko regulira s takozvano »zlato politiko« (diskontom). Pod tem razumemo znižanje obrestne mere po potrebi. Če je obrestna mera nizka, potem se »zahtevajočemu upniku« pri eskomptiranju menice odtegne manjše eskomptne obresti, tedaj se posojilo lažje dobi ali pa dovoli, odtok gotovine se torej zviša. Nasprotno pa se lahko zgodi sledeče: Banka zviša za posojila v gotovini obresti. Ljudje se torej obrnejo za posojila v inozemstvo, kjer je obrestna mera slučajno nižja. Vsled tega se pomnoži dotok gotovine v državo, odtok domače gotovine je torej manjši. Banka si torej z diskontno politiko lahko pomaga: ali odtok ali pa dotok kovane gotovine (zlato) s takšno politiko znižuje ali pa povišuje.

Bankovec torej ni denar, temveč je kakor menica, ček, blagajniška nakaznica ali podobno. Bankovec je le denarni surogat in ima samo tolikšno veljavo, kakršna je vera (zaupanje ljudstva) vanj! Nič več in nič manj!

Bankovec je pripravno sredstvo za pomnoževanje plačilnih sredstev. Kadar se n. pr. nenadno pojavi potreba večjih svot denarja, bodi pri hitrem napredku trgovine in industrije, pri nenadni svetovni druginji, pri izbruhu kakšne krize ali vojne — tedaj se zavrtje strojna tiskarska kolesa in potiskani papir (bankovci) se vali izpod njih. Tako je med vojno n. pr. delala tudi Avstrija in mi smo bankovce sprejemali kot takšno vrednoto, kakor leta 1914. in še prej, ko so bili bankovci kriti še s 40% zlate zaloge v Avstro-ogrski banki. Pozneje se je papir množil zlata zaloga pa se je zmanjševala. In po l. 1919. smo se še čudili, da je vrednost našega denarja tako rapidno padala!

Vsaka banka, ki je privilegirana izdajati državne bankovce, objavlja javno svoje bančne izkaze.

Prihranki v zlati valuti.

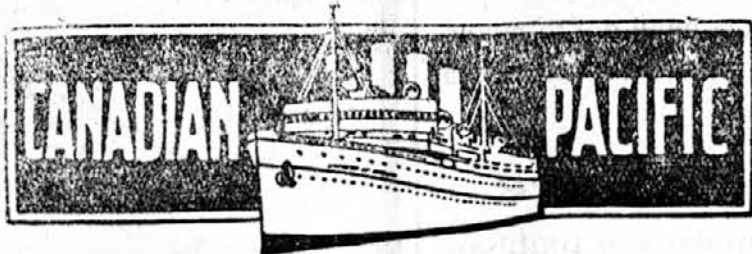
V eni zadnjih številčk našega lista smo na podlagi poročila velikega nemškega lista »Berliner Tageblatt« na kratko omenili, da nameravajo hranilnice v Nemčiji omogočiti hranilecem (vlagateljem) nalaganje njihovih prihrankov v zlato veljavi. Velikanska gospodarska važnost tega koraka leži na dlani, kajti samo tako bo mogoče ljudje zopet navajati na varčnost, če bodo prepričani, da njihovi prihranki vsled padajoče valute ne bodo kopneli kot spomladanski sneg, ampak da bodo vsaj obdržali tisto veljavo, ki so jo imeli na dan vložbe.

Če n. pr. razpolagam danes s 1000 kronami in se bojim, da bo teh tisoč kron čez 1 leto mogoče že mnogo manj vredno kot danes, potem ne nameravam rad denarja v hranilnico, ampak kupim raje katerokoli blago, ki obdrži svojo vrednost. Če pa mi je dana možnost naložiti svoj denar v zlato veljavi, in tako dobiti prepričanje, da ne bom nič izgubil, bom svoje prihranke prav rad nesel v hranilnico. Kakšnega pomena je ta način nalaganja denarja n. pr. za stavbeno podjetnost in za hipotekarni kredit, ni treba obširno razlagati. Naj omenimo le, da mnogi kmetje na Dolenjskem in v Belokrajinu, ki dobivajo denar od svojih sorodnikov iz Amerike, prav radi posojajo denar svojim sosedom na zemljišča, ampak pod pogojem, da jim dolžnik vrne izposojeni denar v dolarjih! Torej za zlato valuto zopet zlato, kar je edino pravično.

V istem nemškem listu (»Berliner Tageblatt« z dne 13. aprila t. l. št. 173) pa beremo danes izveček iz uradnega navodila, ki ga je zaradi nameravanega novega načina hranitve izdala nemška vlada na hranilnice. Iz tega izvlečka posnemamo:

»Zaradi padanja valute ljudje nočejo več hraniti. Da pa se razumevanje za hranitev zopet dvigne, je izdal minister za notranje zadeve na hranilnice, ki nameravajo uvesti način hranitve v zlato, več naredb. Te navedbe določajo, da je edinica za take hranilne vloge »zlata hranilna marka«, ki je enaka eni desetini dolarja. Vplačuje, izplačuje in obrestuje pa se denar v nemških papirnih markah po kurzu. Starih vlog v papirju ni dovoljeno pretvarjati v vloge v zlatih hranilnih markah. Hranilnica sme vloge v zlatih hranilnih markah sprejemati le od vložnikov, ki imajo enako svoto naloženo tudi v papirnatih markah, ali pa od takih, ki istočasno vložijo del prihrankov v zlatih markah, enak del pa v papirnatih. Vloge v zlatih hranilnih markah se izplačujejo le proti enomesečni odpovedi (da se izogne špekulaciji). Posebna reklama za hranitev v zlatih hranilnih markah ni dovoljena.«

Ne bi bilo napačno, če bi se tudi kakšen slovenski zavod nekoliko pobrigal za tak način hranitve, kar bi gotovo tudi pri nas smisel za hranitev silno dvignilo.

**Največje transportno
podjetje sveta**

Europa - Kanada - Amerika

Samo 4 dni na odprtem morju. Najhitrejša in najboljša zveza preko HAMBURGA, Antverpna in Cherbourga z glasovitim „EMPRESS“ parobrodom na dvojne vliake. Odhod vsako nedeljo. Dalnje informacije glede vozni cen, odhoda, potniškega vizuma, prtljage, predpisa vseljavanja v Kanado in Združene države daje agencija

Canadian pacific, ZAGREB, Josip Zidar, LJUBLJANA, Jurističeva ulica 30. Wilsonova (Dunajska) cesta 31.

ZA KMETE.

Plemenska živina.

Najnovejša doba našega gospodarstva nam je dovolj jasno pokazala, kako velike važnosti je za naše kmete živinoreja in sicer ne samo reja velikih živali, ampak tudi drobnice in perotnine. Glavna podlaga umne živinoreje pa je, da redimo plemensko žival, ki nam daje največ koristi.

Plemenska žival je tista, ki ima dobre lastnosti svojega plemena razvite v najvišji meri. Živali, ki teh lastnosti nimajo ali pa prav slabo razvite, ni vredno rediti.

Kako pa pridemo do plemenskih živali? Ena pot je pot nakupa. Ta pot je pa prvič draga in drugič negotova. Vsaka žival namreč rada zelo spremeni svoje lepe lastnosti, če pride nenadoma v tuje kraje, v drugačno podnebje in na drugačno hrano. Ko so n. pr. pripeljali večje število plemenitih švicarskih krav v banaško ravnino, so te krave kmalu obolele na jetiki. Zato je treba biti pri nakupu plemenske živine silno previden in je treba pred vsem upoštevati podnebje in hrano obeh krajev.

Dolgotrajnejša, toda varnejša in cenejša pa je pot, če poskušamo plemensko žival zrediti doma.

Kmet ima n. pr. lepo kravo, ki ima v visoki meri razvite lastnosti svojega plemena. Lepo je zrastle, je pohlevna in ješč, in daje obilo mleka. To so dobre lastnosti. Sedaj je treba le še poiskati primerno žival za oplemenitev, ki mora seveda tudi imeti dobre lastnosti. Izkušnja uči, da bo potomstvo tega para imelo dobre lastnosti razvite že v dokaj višji meri kakor pa stariši. Od tega potomstva je treba odbrati za plemo zopet le najboljše in tako si vzgojimo počasi pa gotovo plemensko žival, ki je za naše kraje

najprikladnejša, ker je zrastle doma.

Na ta način so si Angleži vzgojili svoje svetovnoznane konjske, goveje, ovčje in prešičje pasme. Oni so odbirali za plemo vedno najboljše živali in tako vzgojili vrste, ki so v svojih zahtevanih lastnostih najpopolnejše. Ta način plemenitjenja je zlasti za male kmete najprikladnejši, ker je tudi najcenejši.

Zato naj velja pravilo: Najlepšo, najpopolnejšo in najbolj razvito žival obdrži za plemo doma, manj razvite, čeprav sicer lepe, pa so za — mesarja.

Kar smo omenili glede goveje živine, velja tudi za konje, za prešiče in za perotnino. Zlasti pri perotnini pri nas mnogo premalo pazijo na plemo. Kokoš, ki mnogo nese, je za plemo. Prešiči, ki se radi in hitro rede, so za plemo. Živali pa, ki so se »izvrgle« niso za plemo. Ta glavni nauk živinoreje se pa pri nas mnogo premalo uvažuje in zato se pogostokrat dogaja, da kmet, ki ima plemensko žival, porabi za žival komaj polovico hrane za doseg istih uspehov kakor kmet, ki ima slabo, izvrženo in izprijeno žival.

Kar je torej med domačimi živalmi lepo razvito in kar kaže dobre lastnosti v dovoljni meri, naj služi za plemo, da bodo živali vedno lepše, boljše in razvitejše, vse drugo pa naj gre na trg ali pa v domači lonec.

Žitne cene v Zagrebu. Pšenica po 1860 kron, koruza 1100 kron, ječmen 1400 kron, oves 1200 kron, pšenična moka št. 0 po 2850 kron.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOV. AVTONOMISTOV. Odgovorni urednik Jože Petrič. Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

PALMA
kaučuk potpetnike
in potplate

Prednosti!

Ceneje
in
znatno
trajnije
nego od kože!

Varstvo
proti vlagi
i mrazi!

Berite

ravnokar izišlo brošuro „**Jugoslovenci, Slovani in Jugoslovani**“, ki je najboljši politično-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni. Naroča se pri upravi našega lista. Cena Din 5.—, s poštino 25 para več.

Vezeana „Autonomista“

iz leta 1922 se proda. Cena Din 90.—. Dobi se v upravi.

„Nove zapiske“

letnik 1922. Nevezane se dobi istotam. Cena Din 25.—.

Violino

100 let staro se proda za 1500.— Din.

Organist ROZMAN,
Velika Nedelja, Štajersko.

Vaše blagorodje!

Kdor hoče imeti dobro slikarsko delo s pristnim blagom naj se obrne na:

Fr. P. Stare

slikarski mojster v Ljubljani
Florjanska ulica št. 16.

Antikvarijat, knjigarna

HINKO SEVAR

Ljubljana, Stari trg 34

kupuje in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

Čevlje

najboljše in najbolj poceni dobite pri

JANKO KOS, čevljar

Rožna dolina pri Ljubljani.

Popolnoma varno
naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICE V LJUBLJANI

R. Z. Z. O. Z.

sedaj poleg nunske cerkve
po leti 1. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo po 6% brez odbitka rentnega in invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po 5 1/2%.

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po 6 1/2%.

Večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru.

Valentin Vojska

pleskar in ličar,

Ljubljana, Cerkvena ulica 11.

se priporoča slavnemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Cene zmerne. — Delo solidno.

Teodor Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih instalacijskih del kakor tudi za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Prosto. Popravila točno in po najnižji dnevni ceni. Ambalaža in pločevine.

Alojzij Lenček

stavbeni in galanterijski klepar

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.

Se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Cene zmerne. — Delo solidno.

Važne gospodarske knjige.

SLOVENSKA KUCHARICA.

VELIKA IZDAJA

z mnogimi slikami v besedilu in več barvanimi tabelami. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja. Priredila S. M. FELICITA KALINSEK. Cena okusno opremljeni knjigi, vezani v celo platno, Din 220.—. — Obširna knjiga obsega nad 700 strani besedila s slikami in 33 tabel na umetniškem papirju v barvotisku. Tabele nudijo 193 krasnih slik v naravnih barvah, ki jih je izvršil ravnatelj Dragošin Humek, reproducirala pa domača tiskarna. Poglavje o gobah, njih najdiščih, uporabi in poznavanju je napisal Ante Beg. Niti bogato nemško slovenstvo ne premore tako obširne in lepo opremljene kuhinjske knjige.

PRAKTIČNI SADJAR.

Zbirka najvažnejših sadjarskih nauk, pojasnjena s 25 barvanimi prilogi in 92 slikami v besedilu. Priredil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik. Cena vezani knjigi Din 120.—. — Tudi ta knjiga prekaša vse pričakovanje; mnogostransko in pregledno razdeljena tvarina je tiskana na 420 straneh, 25 umetniških tabel v barvotisku, vezava in vsa oprema je tako okusna, da je posebno v današnjih časih nismo več vajeni.

Vsled bogate vsebine in velikega števila umetniških prilog v barvotisku je imelo založništvo za obe knjigi ogromne dobavne stroške in je prodajna cena obeh knjig za današnje razmere skrajno nizka in vsled tega samo začasna. Zaradi visoke obrestne mere, more zdržati založništvo te dve ceni najdalje do konca avgusta t. l., na kar se obe knjigi podražita vsaj za polovico sedanje cene.

Sadje v gospodinjstvu. Navod o ravnanju s sadjem, sadni uporabi in o konzerviranju sadja in zelenjavi. Za gospodinjstvo in dekleta priredil M. HUMEK, višji sadjarski nadzornik, s 13 barvanimi prilogi in 42 slikami. Cena za to lepo novo knjigo znaša Din 30.—.

Sadno vino ali sadjevec. Priredil M. HUMEK, višji sadjarski nadzornik. Ta knjiga izpopolnjuje prvo in velja Din 20.—.

Breskev in marelica. Navodila kako ju vzgajamo in oskrbujejo. Priredil M. HUMEK, višji sadjarski nadzornik. Cena za to novo knjigo, ki podaja nasvete, kako gojiti ti dve najplemenitejši sadni vrsti, ki nudita velik uspeh in dobiček, znaša Din 12.—.

Nauk o čebelarstvu. A. Janša. Novi natis priredil F. ROJINA z dodatkom njem čebelarimo, priredil M. HUMEK, višji sadjarski nadzornik. Cena za to knjigo, ki temeljito seznani čebelarje, kako postopati s kranjci in kako čebelariti v novem, modernem panju, znaša Din 24.—.

:: JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI. ::

Trgovska banka d. d., Ljubljana

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto,
Rakek, Slovenjgradec,
Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica številka 1.

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPA BANKA)

KAPITAL IN REZERVE DIN 17,500.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzojavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPozITURE:

Konjice, Meža-Dravogr.,
Ljubljana (menjalnica
v Kolodvorski ulici)

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franč. cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekočem računu od 1. januarja 1923 po

5%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1921 nad 110 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1,100.000 kron rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hi-poteke in v tekočem računu.